

Årsmelding 2023

Økologisk
Norge

Økomål nå!

Landbruket er blant de sektorene som rammes hardest av klimaendringer og ødeleggelse av natur. I dag er det stadig mer anerkjent at klima- og naturkrisen må sees i sammenheng, også innenfor landbruket. Derfor har klima og natur vært satsingsområde for Økologisk Norge i 2022-2024.

Prinsippene for økologisk landbruk er i stor grad sammenfallende med FNs mål for bærekraftig utvikling og derfor er det ekstra viktig å vise hva økologisk landbruk er og står for.

I 2023 har enda flere sett disse sammenhengene. Miljøorganisasjonene skrev en rapport om hvordan vi kan bevare naturen og lister opp 25 prosent økologisk jordbruksareal som et tiltak for å nettopp gjøre det. Landbruket ønsker også et mål for økologisk areal og norsk økologisk mat i offentlige innkjøp.

I evalueringen av strategien for økologisk landbruk utarbeidet i 2023 blir innsatsen oppsummert allerede i tittelen: «Gode intensjoner – lite handling». Det har vært spesielt stor enighet blant aktørene som er intervjuet for å gjøre vurderingene, og evalueringen konkluderer med at det offentlige bør utforme tydelige mål, handlingsplaner med konkrete tiltak, samt sette av midler til gjennomføring.

Økologisk Norge arbeider for og forventer at landbruks- og matdepartementet følger opp i 2024 og setter et nytt mål for økologisk produksjon og offentlig innkjøp i Norge. Med mer økologisk landbruk og mat får vi sunnere mat, mindre utslipp, mer mangfold, glødere dyr og ikke minst bedre vilkår for alle som dyrker maten vår.

Landbruket møter store utfordringer i dag, nå er det viktig å satse på matproduksjon. Samtidig må vi satse på økologisk landbruk, slik at bøndene ser en fremtid og økonomi i økologi.

Markus Hustad
Daglig leder, Økologisk Norge

Stina Mehus
Styreleder, Økologisk Norge

4391

Medlemmer totalt

21

Aktive lag

123

Bedriftsmedlemmer

595

Produsenter

3673

Forbrukere

3172

Kvinner

1096

Menn

Ren Mat

12 000

i opplag per utgave

4

utgaver i året

Når ut til ca. **4391** medlemmer og ca. **1940** abonnenter
642 649 visninger på renmat.no
15 062 følgere på Instagram
21 102 følgere på Facebook
49 315 avspillinger av Ren Mat podkast

Globale Nøkkeltall:

- **4,5** millioner økologiske bønder
 - Topp tre: India, Uganda, Thailand
- **964** millioner dekar økologisk dyrket jord
 - Topp tre: Australia, India, Argentina
 - Størst andel: Liechtenstein (43 %), Østerrike (27,5 %), Estland (23,4 %)
- **10 %** eller mer økologisk dyrket areal i **20** land

- Omsetning: **134** milliarder euro ble brukt på økologisk mat i dagligvarehandel
 - Topp tre: USA, Tyskland, Kina
 - Topp tre per capita: Sveits, Danmark, Østerrike
- **345** millioner dekar utmark og villhøstingsareal
 - Topp tre: Finland, India, Zambia

Kilde: <https://www.organic-world.net/yearbook>

178 arrangementer

13 steder

Rekkevidde i sosiale mediekanaler: **150 – 170 000**

29 økobønder

43 formidlingsoppdrag

20 inspirasjonsbutikker

Skolehager

3600

elever har fått glede av skolehage

10

Samarbeidsskoler

6 barneskoler

2 ungdomsskoler

2 barne- og ungdomsskoler kombinert

Det er **85** andelslandbruk registrert i kartet på andelslandbruk.no

165 664 unike sidevisninger.

Facebook: **28 858** følgere
 Instagram: **18 468** følgere

Organisasjon

Økologisk Norge har hatt en stabil medlemsmasse i 2023, og har aktive lag i store deler av Norge. Som medlem skal en kunne engasjere seg lokalt for de sakene en ønsker å jobbe for. Økologisk Norge er en demokratisk styrt organisasjon hvor landsmøtet er høyeste organ, der delegater fra lagene er med på å bestemme organisasjonens politikk, hvordan den skal styres og hva den skal jobbe for de neste to årene. Mellom landsmøtene er det landsstyret som har ansvaret og er det høyeste beslutningsorganet. I den daglige driften er det daglig leder og sekretariatet som følger opp vedtak fra landsmøtet og landsstyret. I tillegg har sekretariatet en prosjektavdeling som jobber med prosjektene Økologisk Norge til enhver tid har fått tildelt midler til å gjennomføre og en redaksjon som produserer magasinet Ren Mat.

Medlemmer

Medlemmene er svært viktige for Økologisk Norge, både fordi vi er en demokratisk medlemsorganisasjon styrt av engasjerte medlemmer og fordi vår slagkraft styrkes jo flere vi er. Gjennom lagenes aktivitet og årsmøter kan medlemmene være med å bestemme og engasjere seg lokalt. Dette bidrar til arbeid og entusiasme for mer økologisk mat og produksjon over hele landet. Økologisk Norge hadde 4391 medlemmer ved utgangen av 2023, en liten økning fra 2022. Under Økouka hadde vi vervekampanje hvor lagene bidro til 61 nye medlemmer.

Landsstyret

Landsstyret er organisasjonens høyeste organ mellom landsmøtene. Landsstyret har i 2023 hatt seks medlemmer, hvorav en ansattrepresentant og en representant fra Biologisk-dynamisk forening, tre varaer, og vara for ansattes representant. Les mer i egen seksjon om landsstyret.

Sekretariatet

Sekretariatet i Økologisk Norge består av organisasjons- og administrasjonsavdelinga, kommunikasjonsavdelinga og prosjektavdelinga. Økologisk Norge hadde i 2023 25 medarbeidere fordelt på forskjellige prosjekter og organisasjonsarbeid. Sekretariatet ansatte fem nye medarbeidere i løpet av året mens sju sluttet. Kontoret har holdt til i 3. etasje i Grønlandsleiret 31 siden april 2022. Kontorene har huset flere tillitsvalgtsamlinger og styre-stabsamlinger, og ansatte og besøkende nyter den deilige takhagen fra vår til høst med både blomster, frukttrær og grønt og urter som brukes i lunsjlagingen.

Samlinger

Vårsamlinga 2023 holdte vi 28. og 29. april i Grønlandsleiret 31 og på Tveten andelsgård. I løpet av samlinga holdt Ingrid Rostad (ForUM) foredrag om FNs naturavtale, Birgitte Brekke (Frivillighet Norge) kurs om politisk arbeid i lagene ved og Arve Lian (Økologisk Sør-Trøndelag / Regenerativt Norge) doserte om regenerativt landbruk. I

tillegg utvekslet lagene erfaringer og diskuterte lokalvalget 2023, politikk, strategi og landsmøtet 2024. Rundt 35 medlemmer deltok på vårsamlinga.

20. og 21. oktober arrangerte vi tillitsvalgtsamling på kontoret på Grønland. På denne samlinga diskuterte vi og lærte mer om standvirksomhet og verving, prosjektet Biomangfold fra gård til gaffel og landsmøtet 2024. Arne Bardalen (NMBU) holdt foredrag om genetisk mangfold, ressurser, beredskap og matsikkerhet, mens Sigrun Pettersborg fortalte om Bondelagets prioriteringer til jordbruksforhandlingene. Økologisk Agder mottok årets vervepris for flest vervinger under Økouka.

Tilstedeværelse over hele landet

Aktivitet i lagene

Aktiviteten var høy i organisasjonen og våre lag i 2023. En del aktiviteter og arrangementer, særlig Økouka, begynner virkelig å feste seg og stadig nye aktører ønsker å knytte seg til Økouka og Økologisk Norge. Gjennom tilstedeværelse på flere arrangementer og festivaler, gjennom seminarer, foredrag, kurs og i media har lagene bidratt til å sette økologisk mat og landbruk på dagsorden over store deler av landet i 2023.

Aktivitetsfondet

Økologisk Norges aktivitetsfond, som deler ut aktivitetsmidler til lagene etter søknad, er et viktig tiltak for å skape aktivitet lokalt. Landsmøtet i 2022 beslutta å tildele 200 000 ekstra kroner til fondet som sekretariatet fordelte på to år. Fondet har derfor hatt 100 000 kr. mer å rutte med i 2022 og 2023 enn i normalår. Dette er aktivitetene aktivitetsfondet støtta i 2023:

Agder	Medlemstur til det økologiske ysteriet Tjamsland gård og Informasjonsstands på aktuelle arrangement våren 2023
Lørenskog	Kurs i oppal av planter i forbindelse med Årsmøtet
Nord-Trøndelag	Åpne gårder, en rekke mindre arrangementer som økokafe, økotilbud, baking av potetkaker med mer
Rogdaland	Helhetelig beiting i praksis
Sør-Trøndelag	Arrangementet på tvers av organisasjoner under Økouka Trøndelag 2023
Ås	Soppdyrkningskurs med Gruten, Dugnad i økohagen og pryding av stjernebedet
Innlandet	Fagdage i Valdres og Dagsseminar om ØL og matberedskap
Møre og Romsdal	Utgifter til vårsamling
Nord-Norge	Tangdag i Polarhagen på Vestvågøy i Lofoten og Foredrag om samisk bruk av urter til mat og medisin - Reginedagan
Oslo Akershus	Hagemessa 2023
Sande	To åpne medlemsmøter våren 2023
Sør-Trøndelag	Bokturné med Fylkesbiblioteket under Økouka Trøndelag 2023
Vestfold og Telemark	Høsttakkefester i Økouka Vestfold og Telemark 2023
ØKOUKA	Nye nettsider
Agder	Samarbeid med Slettene Hage m. fl: Fermentfest med Gry Hammer og Informasjonsstands på aktuelle arrangement høsten 2023
Møre og Romsdal	Økologisk lunsj med Maria Berg Hestad
Nord-Norge	ØKOUKA 2023
Nord-Trøndelag	Økodag på Mære landbruksskole
Rogaland	Økouka i Rogaland 2023
Sør-Trøndelag	Busstur til økoprodusenter

Utdelt i første tildelingsrunde:

72 980 kr.

Utdelt i andre tildelingsrunde:

80 288 kr.

Utdelt i tredje tildelingsrunde:

74 700 kr.

Lag i Økologisk Norge

Økologisk Norge hadde 8 fylkeslag og 13 lokallag i 2023.

Økologisk Norge hadde følgende lag i 2023:

Fylkeslag

- Økologisk Agder
- Økologisk Innlandet
- Økologisk Nord-Norge
- Økologisk Vest
- Økologisk Møre og Romsdal
- Økologisk Oslo/Akershus
- Økologisk Rogaland
- Økologisk Vestfold og Telemark

Lokallag

- Økologisk Buskerud
- Økologisk Sør-Trøndelag
- Økologisk Nord-Trøndelag
- Økologisk Østfold
- Lørenskog økolag
- Nord-Østerdalen økologiske landbrukslag
- Oslo og Omegn økologiske hagebrukslag
- Økologisk Øst
- Økolaget i Sande
- Økologisk Bergen
- Økologisk Hadeland
- Økologisk Sunnfjord
- Ås økolag

Anna Matthews er leder, Are Einari Björklund Skau organisasjonsrådgiver og Cathrine Andersen senior administrasjonsrådgiver i organisasjons- og administrasjonsavdelinga.

Kommunikasjon

I 2022 vedtok landsmøtet klima og natur som satsningsområde for perioden 2022-2024. Det har vært førende for kommunikasjonsarbeidet i 2023. Matproduksjonen er blant de sektorene som rammes hardest av klimaendringer og ødeleggelse av natur. Stadig flere anerkjenner at klimakrisen og naturkrisen må sees i sammenheng, også innenfor landbruket. Vårt budskap er at økologisk landbruk er en viktig del av løsningen.

Satningsområde klima og natur

På tillitsvalgtssamlinga i 2022 snevret vi det brede temaet «klima og natur» ned til fem undertemaer som vi fokuserte på periodevis. Vi begynte med det grunnleggende – jordhelse – og fulgte videre opp med temaene forurensning, biologisk mangfold, matsikkerhet og solidaritet. Gjennom hvert område har vi skrevet nyhetssaker til nettsiden og lagt ut innlegg i våre sosiale medie-kanaler. Da forurensning var tema lanserte vi en ny «Sprøytegifter i mat»-liste som en oppdatering av «Skitten nitten»-kampanjen. Det skapte stort engasjement i våre kanaler og medførte en podkast-innspilling med Gry Hammer. Da biologisk mangfold var tema oppfordret vi til å «spise det, ikke miste det» med temanummer i Ren Mat for anledningen. Matsikkerhet og solidaritet prega høsten, med en rekke artikler om beredskap og hvorfor vi bør velge økologisk mat i solidaritet med både bønder og natur.

Styrket prosjektkommunikasjon

Økologisk Norge har en rekke prosjekter som bidrar til viktig kommunikasjonsarbeid. I 2023 har vi samlet

kommunikasjonsoppgaver fra flere prosjekter i en stilling på kontoret som har bidratt til at prosjektenes kommunikasjonsfaglige kompetanse har økt. Koordineringa av arbeidet bidrar til å styrke de enkelte prosjektene, sammen med organisasjonens arbeid. Dette har fungert godt og gitt økt synlighet.

Debatt og samfunnsstemme

Organisasjonens ambisjon er å løfte økologisk landbruk og mat, også gjennom å nå flere ved å delta og bidra til samfunnsdebatten. I 2023 har vi skrevet en rekke kronikker og deltatt i mediebildet. I Nationen har vi advart mot «grønnvasking» ved bruk av begrepet regenerativt landbruk, skrevet felleskronikk med ledere i landbruket med beskjed om at «Ambisjose økomål er et nøkkeltiltak for fremtiden», og kommentert flere saker om økomål og utviklinga av økologisk landbruk i Norge. Vi skrev også kronikken «Ta skolehagene tilbake» i Dagsavisen ved skolestart. Vi svarer media på henvendelser og tar kontakt om saker vi mener bør løftes.

Samler våre digitale flater

I 2023 har vi gjort flere endringer av nettsidene til Økologisk Norge. For å unngå å drifte mange forskjellige nettsteder på forskjellige plattformer har vi lagt ned arbeid i å samle dem på én plattform. Vi har flyttet Økouka sin nettside til samme plattform, men den fungerer fortsatt som en selvstendig nettside med egen visuell profil. Vi har også satt i gang arbeid for at nye ressurser til biomangfoldprosjektet «Fra gård til gaffel» og nettsiden til andelslandbruk.no blir lagt til Økologisk Norges plattform

i løpet av 2024. Vi oppgraderer samtidig Økoguiden og gjør den lettere tilgjengelig.

Sosiale medier og nyhetsbrev

Nyhetsbrevet vi sender ut annenhver uke fra Ren Mat og Økologisk Norge når enda flere, og bidrar til medlemskontakt og spredning av informasjon om sak og aktivitet. I samsvar med kommunikasjonsstrategien om å nå ut bredere enn til dagens medlemmer har vi vektlagt kommunikasjon gjennom sosiale medier sterkere enn før og har økte følgertall i alle våre kanaler.

Facebook-følgere: 28 800

Instagram-følgere: 18 300

Cathrine Røsseland er leder, Anette Schive og Malin Longva er kommunikasjonsrådgivere og Marit Grinaker Wright senior fag- og kommunikasjonsrådgiver i kommunikasjonsavdelinga.

Ren Mat

Jubileum for Ren Mat - et tilbakeblikk

I 2023 var det 20 år siden Ren Mat ble gitt ut som en selvstendig publikasjon for første gang, og det ble markert både med jubileumsutstilling og en ekstra forbrukervennlig jubileumsutgave!

Ren Mat ble til etter at tidsskriftet Jordvett, som opprinnelig tilhørte Norsk økologisk landbrukslag (NØLL), skiftet navn. Det skjedde da Oikos, som i dag heter Økologisk Norge, ble dannet. I 2008 ble også Grobladet, som var Norsk økologisk urtelag (NØU) sitt magasin, en del av Ren Mat. Jordvett hadde gjennom flere år beveget

seg mot en mer allmenn profil. Innholdet fikk mindre agronomisk fokus og ble rettet mot en bred lesergruppe med interesse for økologi, mat og miljø. Omleggingen speilet også medlemssammensetningen i Oikos, der over halvparten var forbrukere. Ren Mats egne abonnenter var også hovedsakelig forbrukere, mange bosatt i byene.

Journalistikk med gjennomslagskraft

Fra begynnelsen ble det vedtatt at Ren Mat skulle følge Vær varsom- og Redaktørplakaten og være medlem av Fagpressen. Opp gjennom årene har Ren Mat med sin journalistikk bidratt til å sette søkelyset på sentrale

spørsmål i mat- og landbruks-Norge. Allerede i andre utgave førte et oppslag om bruk av kjøttbeinmel i landbruket til debatt. Landbrukstilsynet satte i gang undersøkelser og Debio trakk tilbake driftsmiddelgodkjenningen for bruk av kjøttbeinmel i økologisk landbruk. I 2007 avslørte Ren Mat Petter Stordalens «øko-bløff», da avisas matanmeldere knapt fant økomat i Choice-kjedens økologiske utstillingsvindu, Royal Christiania. I 2010 førte nyhetssaken om nye toner fra Miljøverndepartementet om sprøytemidler til at Ren Mat ble sitert i Stortingets spørretime.

I 2012 gikk Ren Mat fra avis til livsstilsmagasin. I magasinformat ble det mer inspirasjon og flere oppskrifter, men fortsatt rike reportasjer, intervjuer og kronikker. Det visuelle uttrykket vi fortsatt er kjent for, med delikate matfoto og god håndfølelse ble til da inspirasjonsmagasinet Ren Mat var en realitet. Ti år senere kom Ren Mat slik du kjenner det i dag. Med alt fra grundige reportasjer og menneskemøter til kronikker, forskning og oppskrifter er Ren Mat en pådriver for grønne hverdagsvalg i en verden der det er stadig mer komplisert å ta bærekraftige valg for klima og miljø, folk og dyr.

Et grønt liv

Jubileumsutgaven kom ut i begynnelsen av desember, med hovedproblemstillingen «Hva vil det si å leve et grønt liv i Norge i dag?». De fleste av oss som er opptatt av ren og økologisk mat vet hva vi skal se etter når det kommer til kvalitet og trygghet i matbutikken. Ø-merket sikrer oss at varene vi kjøper er produsert uten kjemisk-syntetiske sprøytemidler, kunstgjødsel og med bedre dyrevelferd. Men hva med resten av hverdagslivet? I denne utgaven så vi på alt fra klær til rengjøringsmidler, kosmetikk og byggevarer.

7. desember markerte vi jubileet med bidragsytere, kolleger og samarbeidspartnere. Sammen med vår faste matfotograf- og stylist Nadin Martinuzzi inviterte vi vår illustratør David Stenmarck og spaltist Erik Røed til å lage en utstilling med noen av deres kunstneriske møter i Ren Mats spalter. Utstilling og jubileumsfest fant sted på Rundt bordet studio på Slemdal i Oslo. På salongen fremførte Erik sin nyeste tekst «Om sult og forhandling - kan vi forhandle om alt?» akkompagnert av sin gode venn Knut Reiersrud. Et musikalsk kåseri som gjorde inntrykk på publikum og som også kom på trykk i vinterutgaven. Øvrige utgaver i 2023 hadde hovedtemaene «Slipp oss

til!», om unge, kvinner og minoriteter i landbruket, «Spis det, ikke mist det!» om biologisk mangfold og «Vann i endring» om denne dyrebare ressursen vi i for stor grad tar for gitt.

400 sider og ny podkastsesong

Magasinet nådde i 2022 taket på antall år med prosjektstøtte fra Landbruksdirektoratet. Støtten har vært avgjørende for at Ren Mat har kunnet utvikle magasinet og journalistikken. Overgangen medførte et kutt i fra allerede begrensede 2 årsverk til 1,5 årsverk, noe som har vært krevende for redaksjonen. Ren Mat har likevel klart å opprettholde produksjonen. I 2023 publiserte vi hele 400 sider journalistikk om maten og folka bak, i tillegg til ti fulle episoder og ni miniepisoder av Ren Mat podkast. Podkasten hadde om lag 50 000 nedlastninger i løpet av året. De mest populære episodene var intervju med Camilla og Raymund fra Delås gård, besøk av «landbrukets vaktbikkje» Anders Nordstad, og Inge Lindseth og Susann Stave som fortalte om faste og fasteimiterende diett.

Doblet abonnementsinntektene

Siden relanseringen av magasinet med prisjustering og økt fokus på rekrutteringskampanjer har Ren Mat doblet abonnementsinntektene (2021-2023). I sosiale medier har også økningen fortsatt med fokus på godt og relevant innhold for våre lesere. Fellesskapet på Instagram har vokst mest og vi gleder oss over en firedobling i antall følgere siden 2020.

Nettsiden renmat.no fortsatte å øke gjennom året og endte på 508 810 økter mot 395 019 i 2022, en økning på hele 28 prosent. Annonsealget gjøres fortsatt eksternt og var i 2023 på samme nivå som i 2021. Redaksjonen ser at det er uforløst potensiale i markedsarbeidet og har tro på at en økt satsning på dette i godt samarbeid med Økologisk Norge i årene fremover kan bidra til synergier.

Kjersti Skar Staarvik er ansvarlig redaktør og Lotte Shephard var journalist frem til 11. juni. Anette Schive begynte i stillingen 1. juni. Anna Matthews har jobbet med korrektur og abonnementshåndtering.

Prosjekter

Biologisk Mangfold - fra gård til gaffel

Prosjektet Biologisk mangfold – fra gård til gaffel (BMG) skal påvirke en ny generasjon til å ta i bruk mangfoldet av mat som eksisterer rundt dem og slik bidra til å ivareta biomangfoldet i naturen, enten de skal spise maten, tilberede den, eller produsere den. Ved å la barn og unge få boltre seg i gamle kornsorter, ta i bruk fargerike grønnsaker og morsomme poteter og spise kjøtt fra gamle husdyrraser skal vi inspirere elever til å velge mat som

Spis det, ikke mist det!

Tap av biologisk mangfold er en av de største truslene mot framtidens matsikkerhet. BMG har som mål å formidle hva det spiselige biologiske mangfoldet er til en ung målgruppe bestående av elever på barnetrinnet og videregående trinn. Vil vi inspirere barn og unge til å ta

vare på det spiselige biologiske mangfoldet for framtida gjennom økt kunnskap og bruk av eldre sorter og raser.

Prosjektet skal, i tillegg til å arrangere gårdsbesøk for ungdom, utvikle undervisningsmateriell for videregående elever ved restaurant- og matfag, samt kokebok og undervisningsmateriell for grunnskolen. Målet er å legge til rette for læring om biologisk mangfold for elever i Viken, Vestfold og Telemark slik at barn og unge kan bidra til å ta vare på biomangfoldet ved å ta det i bruk på kjøkkenet. Gjennom 2023 har vi utarbeidet og ferdigstilt undervisningsmateriell for videregående skoler som vi høsten 2023 piloterte i samarbeid med Vestby videregående skole og Eiketoppen gård (til vår styreleder Stina Mehus) utenfor Drøbak. Vi har gjennomført en rekke ar-

beidsmøter om faglig innhold og pedagogisk framlegging med fag- og referansegruppa til prosjektet, og påbegynt arbeidet med oppskriftsutvikling og undersøkelser for en biologisk mangfoldig kokebok for barnetrinnet.

Ida Barratt-Due Solum er prosjektleder, Malin Longva kommunikasjonsrådgiver og og Mathilde Prestbakmo prosjektmedarbeider. Sparebankstiftelsen DNB finansierer prosjektet.

Spis det, ikke mist det!

Det biologiske mangfoldet i verden under et stort press. Det skyldes blant annet befolkningsvekst og et stadig økende behov for vann, mat og energi. En rekke arter og naturtyper er utryddingstruet, mange er allerede utryddet. Det er ikke bare i den ville naturen at mangfoldet reduseres i stor fart, det spiselige biologiske mangfoldet har også endret seg drastisk de siste 100-150 årene. Utviklingen av det moderne landbruket har gjort at et stort mangfold av arter, sorter og raser har blitt valgt bort til fordel for nye, høytvarende raser og sorter. Det genetiske mangfoldet i jordbruket er grunnlaget for all matproduksjon i verden og et stort sortsmangfold betraktes som en livsforsikring for framtidige generasjoner. I dag er mye av biomangfoldet som er så viktig for framtidens matsikkerhet likevel i ferd med å gå tapt. Konsekvensen er et ikke-reversibelt tap av våre muligheter til å dyrke matplanter tilpasset klimaendringer, nye plantesykdommer og behovene til en voksende befolkning. FN anslår at en million planter og dyr står i fare for å bli utryddet, mens FAO anslår at vi har tapt opp mot 90 prosent av sortsmangfoldet i mange viktige matplanter i løpet av det 20. århundret. For å bevare sorter og raser for framtida må vi ta de i bruk, planter må dyrkes på gårdene og husdyr holdes for kjøtt og melk, og for å ivareta tusenvis av år med stedstilpasning, kultur og tradisjon må vi rett og slett spise et større mangfold. Å ta vare på frø, arter, sorter og raser som gir motstandsdyktighet mot klimaendringene bidrar også til framtidig matsikkerhet

Dyrk framtida - flere skolehager i Norge

Skolehageprosjektet Dyrk framtida – flere skolehager i Norge gikk i 2023 inn i sitt fjerde prosjektår i en periode på fire år fra 2020 – 2023. Prosjektets overordna mål er å bidra til å aktualisere skolehagen som undervisningsarena i skolen med visjon om at prosjektet skal bidra til at alle barn i Norge får tilgang til en skolehage. Prosjektet har tre hovedtiltak; hvor det første er å samarbeide med ti skoler på Østlandet om etablering av skolehage på skolenes eget uteområde, hvor Økologisk Norge bidrar med økonomisk og faglig støtte. Det andre tiltaket er å bidra til å etablere solide faglige nettverk om skolehagesaken med relevante fagmiljøer, og det tredje tiltaket er å tilgjengeliggjøre kunnskap og ressurser om skolehageetablering og drift gjennom trykt materiell og nettside.

Nye skolehager

I 2023 samarbeidet Økologisk Norge med ti skoler om skolehageoppstart og etablering, hvorav seks barne-skoler, to ungdomsskoler og to kombinerte barne- og ungdomsskoler. Totalt har over 3600 elever fått tilgang til skolehage. Skolene ligger spredt over hele Østlandet fra Hvaler i sør til Gol i Nord. Store demografiske og klimatiske forskjeller har vært spennende å utforske, og gir til sammen et rikt mangfold i en samlet prosjektskolegruppe som også samarbeider og samhandler på tvers gjennom prosjektåret. Prosjektskolenes geografiske nedslagsfelt er definert av Sparebankstiftelsen DNB som finansierer prosjektet videre. Totalt ble det etablert 40 nye skolehager i den første prosjektperioden.

Samarbeid og nettverksbygging

En viktig del av prosjektets arbeid er å bidra til å styrke skolehagens posisjon gjennom arrangementer og nettverksamarbeid. I januar ble det gjennomført et digitalt

internt skolehagenettverksmøte for alle interesserte i Økologisk Norge. Gjennom året har vi samarbeidet med forskjellige lokale aktører om å arrangere lokale og regionale nettverksmøter om skolehage i Vestfold (Borre), Telemark (Skien, Gvarv), Østfold (Fredrikstad) og i Buskerud (Sundvollen). Her har skoleansatte i alle ledd, politikere, bønder, forsknings- og utdanningsinstitusjoner og mange andre interesserte møttes for å utveksle erfaringer, inspirasjon og samarbeidsmuligheter.

Under Økouka ble det arrangert et digitalt skolehagekurs som var åpent for alle interesserte over hele landet og i september ble det arrangert en alumnisamling for de 40 prosjektskolene som har deltatt i prosjektet. I oktober holdt vi skolehageseminaret i samarbeid med Vitenparken i deres lokaler på Ås. Hovedtema var biologisk mangfold, og 185 personer deltok på arrangementet, 152 fysisk og 33 digitalt.

Informasjon og inspirasjon

Prosjektet ønsker å inspirere flere skoler til å starte opp med dyrking og skolehage gjennom både digitalt og trykt materiell. I 2023 trykket vi opp et stort opplag av skolehagehåndboka i ny grafisk profil som kan bestilles fysisk eller lastes ned på nettsiden www.skolehagerinorge.no. Nettsida ble også videreutviklet, og den hadde over 45 000 besøkende i 2023. Gjennom året utvikla vi en dyrkebok for barn, en skolehagebrosjyre og utvidet skolehageundervisningsopplegg. Prosjektet har også jobbet med fotografi, film og sosiale medier for å spre entusiasme og engasjement om skolehagesaken bredt ut over hele landet.

Videreføring av prosjektet

I juni søkte vi Sparebankstiftelsen DNB om videreføring av prosjektet. Stiftelsen innvilget søknaden, og en ny prosjektperiode begynte høsten 2023 og varer ut 2026. Prosjektet har samme hovedtiltak som tidligere, samt et nytt tiltak om skolehageforskning som vi gjennomfører i samarbeid med Norges miljø- og biovitenskapelige universitet.

Økende interesse

De siste årene har den generelle interessen for skolehagesaken økt i mange ledd, helt fra grasrotnivå i skolen til øverste politiske nivå. Både i verden og her hjemme har det også skjedd store endringer med blant annet koronapandemien, krig, skjermbruk i skolen og økende psykiske utfordringer for barn og unge. Trolig har mange forskjellige faktorer samlet gjort at flere har fått øynene opp for hva skolehagen potensielt kan bidra med av gode løsninger på dagens utfordringer – både for hver enkelt elev, for skolen, for nærmiljøet, matproduksjonen og naturen. Det er gledelig at det etableres stadig flere skolehager over hele landet fra nord til sør.

Annikken Jøssund er prosjektleder, Steffen Kirkebæk, Marthe Norderhaug og Kirsten Marthinsen er prosjektmedarbeidere. Sparebankstiftelsen DNB finansierer prosjektet.

Landbrukets økoløft

Samarbeid gir resultat

I 2023 har LØL jobbet politisk for et tallfestet mål for økologisk produksjon og omsetning. Ressursgruppa til LØL var alle med på å gi tilbakemelding på midtveisevalueringen av Nasjonal strategi for økologisk landbruk som ble overlevert til Landbruks- og matdepartementet i november 2023. Dette viser i praksis hvor viktig et samarbeid på tvers av organisasjonene er for å sikre et felles budskap rettet både mot bønder, forbrukere og myndigheter.

Kartlegging av flaskehals i Nasjonal ressursgruppe

Fra 2022 har LØL og Landbruks- og matdepartementet samarbeidet om møtene i nasjonal ressursgruppe.

Nasjonal ressursgruppe er en møteplass for de sentrale aktørene i verdikjeden for norsk økologisk mat og for koordinering av arbeid på produksjon og omsetning. Landbruks- og matministeren leder møtene. Fra 2023 ble det lagt opp til at møtet på våren ble forbeholdt et fagområde som prosjektet ser på som særlig utfordrende og hvor bare aktørene som jobbet med dette fagfeltet ble innkalt. I mars 2023 var økologisk grønt og sårbarheten de økologiske grønnsaksprodusentene opplever tema for møtet. LØL jobbet videre med dette utover året.

Etterspurte inspirasjonsbønder

Prosjektet hadde 27 aktive inspirasjonsbønder ved utgangen av 2023. Disse har gjennomført 46 formid-

lingsoppdrag i 2023. Oppdragene var allsidige og rommet foredrag for skoleklasser, byråkrater, bønder og gårdsbesøk.

Landbruksmøter

LØL arrangerte tre landbruksmøter og et dialogmøte i 2023. Temaene for disse møtene var «Rabarbrproduksjon i fjellandbruket» i samarbeid med NLR og Rørosmeieriet, og «Fagmøte om økologisk kornproduksjon i Trøndelag» i samarbeid med Statsforvalteren i Trøndelag. LØL var samarbeidspartner for landbruksseminaret «Framtidas matproduksjon» på Tynset samt for dialogmøte om Økologisk svin i samarbeid med prosjektet NØFF.

Nytt av året var at vi inviterte alle inspirasjonsbøndene, NORSØK, NLR og Statsforvalteren med på tur til Danmark og Økologikongressen der høsten 2023. Dette var en god samling med faglig påfyll og samtaler internt i prosjektet, og ikke minst i møte med våre danske kollegaer.

Markedsmøter

LØL arrangerte gårdsbesøk for innkjøpsansvarlige i Oslo kommune (UKE) til inspirasjonsbøndene Ingrid Rosén Guren på Kure Vestre og Stig Gammelsrød på Bjølsund gård i samarbeid med Matvalget i juni. Matvalget viste hvordan det er mulig å lage en god og bærekraftig lunsj på norske og lokale råvarer. Alle deltakere viste engasjement for å øke kunnskapen om hva økologisk produksjon er og vi fikk en god dialog om viktigheten av å velge norske økologiske råvarer.

Sammen med Matlarm og Matvalget inviterte LØL politikere og beslutningstakere innen offentlig innkjøp og lokalmat til en politisk debatt på Matlarm om hvordan politikerne i Oslo ville jobbe for at det offentlige skal ta en større rolle i sitt innkjøp av mat. Det ble særlig fokus på skolemat og mulighetsrommet for å innlemme økologisk. I samarbeid med Matvalget serverte vi en økologisk lunsj basert på lokale og økologiske råvarer fra landbruket rundt Oslo.

LØL var også med på å arrangere Økoløypa under Mat-

larm, som folk i Oslo kunne kjøpe billett til. Vi hadde med inspirasjonsbonde Ingrid Guren og Sølvi Gammelsrød som gjennom løypa fortalte om sin økologiske drift og også om de økologiske produktene vi fikk servert under løypa. Råvarene kom blant annet fra Hørthe, Søndre Røine gård, Rosnes og Rygge meieri.

Under Oste-VM i Trondheim hadde LØL et samarbeid med Norsk gardsost om en smaksseanse for publikum. Alle ostene var økologiske og norske. Seansen var godt besøkt og en fin måte å vise fram de økologiske produktene fra norske ysterier. Ostene vi valgte var: Dovre brie økologisk, Hitra grotteost fra Hitra gardsmat, Eggen fjellblå, Myrull fra Grindal, Rosalita fra Tjamsland gård og Brun geitost fra Sæterstad gård.

Runa Mossefinn Gidske var prosjektleder i første halvår og Kari Marte Sjøvik i andre halvår. Elin Rømo Grande, Mari Jensen Aas, Marthe Guttulsrød og Alexandra Devik har jobbet med Landbrukets økoløft i forskjellige roller i 2023. Landbruksdirektoratet finansierer prosjektet.

Klimamat

Prosjektet Økt produksjon av økologiske belgvekster til humankonsum (også kalt Klimamat) har som mål å tilgjengeliggjøre informasjon og danne nettverk for økologisk dyrking av belgvekster i Viken, samt prosesserings- og markedsmuligheter. Forbrukere i Norge har i dag liten tilgang til norske, økologiske belgvekster – det vil Økologisk Norge gjøre noe med.

For å oppnå dette jobber vi med tilrettelegging for kompetanseheving for økologiske bønder både innen agronomiske og markedsmessige problemstillinger. I 2023 gjennomførte vi et informasjonsmøte i Ås for eksisterende og potensielle produsenter av økologiske belgvekster. Få av de eksisterende produsentene dyrker dette for humankonsum og interessen for dette var stor. Flere av deltakerne på informasjonsmøtet deltok også på det digitale nettverksmøtet, som viser at det er flere produsenter i Viken som er interessert i være del av et nettverk. Det digitale nettverksmøtet hadde markedsmuligheter som tema. Vi inviterte forskere fra NIBIO som blant annet har publisert en masteroppgave om markedsmuligheter for belgvekster til å holde innledning. I tillegg inviterte vi med Matvalget som fortalte om mulighetene for salg i offentlig innkjøp. Vi har også vært i kontakt med en rekke ulike aktører for å høre om deres perspektiver og mulige planer for prosessering og salg av økologiske belgvekster.

Vi har etablert kontakt med produsenter, rådgivere, forskere, markedsaktører og andre relevante aktører både i Norge og Sverige. Dette legger grunnlag for å kunne gjennomføre både studietur til Sverige og flere markvandring og nettverksmøter i 2024.

Mari Jensen Aas var prosjektleder. Viken fylkeskommune og Norges vel finansierer prosjektet.

Økouka

Økouka er Norges største feiring av økologisk mat, landbruk og praksis, med arrangementer over hele landet. Økouka handler om å synliggjøre hvorfor økologisk mat er viktig, både for folk og fe, for miljøet og for planeten. Økouka skal være en felles feiring av norsk økologisk mat, samtidig som den skal være en kunnskapsformidler og pådriver for økologisk mat som spydspiss. Ved å bygge nettverk på tvers av verdikjeden skaper Økouka unike samarbeid mellom organisasjoner og lokalt næringsliv.

Økouka har et bredt program med kurs og seminarer, nettverksmøter, åpne gårder, debatter og foredrag. Økoukas lokale koordinatører har vært avgjørende for at flere har fått større kjennskap til økologiske prinsipper som dyrevelferd, jordhelse, dyrking, ernæring, distribusjon og nettverksbygging på tvers av verdikjeden.

Stor frivillig innsats over hele landet

Økouka 2023 ble en suksess med om lag 175 arrangementer i 13 områder: Agder, Aurland, Bergen, Buskerud, Innlandet, Nord-Østerdalen, Nordland, Oslo-Akershus, Rogaland, Tromsø, Trøndelag, Vestfold og Telemark og Østfold.

De fleste lokale Økoukene blir holdt av eller i samarbeid med lokallagene til Økologisk Norge. De lokale koordinatorene har meldt om gode besøkstall og stor interesse for Økouka. De opplever at eksterne aktører i økende grad forventer at Økouka finner sted og at de ønsker å ta del i programmet. Økouka begynner altså å bli godt etablert i flere regioner. Dette hadde ikke vært mulig uten den enorme frivillige innsatsen fra koordinatører, våre lokallag og samarbeidsgruppene landet rundt som står på for å lage fantastiske Økouker – og ikke minst de eksterne arrangørene og produsentene som bidrar til at Økouka får et fantastisk program som når ut til stadig flere.

Markedsføring sponset av Coop Mega og Stiftelsen norsk mat

Som tidligere år ble også Økouka 2023 sponset av Coop Mega. De har bidratt stort til at vi har nådd ut til rekordmange gjennom våre sosiale medie-kanaler, hvor en andel forhåpentligvis også har funnet veien til arrangementene vi har annonser for. De har også bidratt stort til nye og kraftig forbedrede nettsider (www.økouka.no). Stiftelsen norsk mat sponset også annonser for Økouka i sine kanaler, som bidro til at vi nådde enda flere publikummere enn tidligere.

Finansiering og samarbeid

Økouka er et samarbeid mellom mange aktører: I styringsgruppa sitter Bondens marked, Biodynamisk forening, Framtiden i våre hender, Geitmyra matkultursenter for barn, Natur og Ungdom, Norsk bonde- og småbrukarlag, Norges bondelag, Spire og Økologisk Norge. I tillegg har vi hatt samarbeid med Godt Brød som holdt åpningsfrokoster i fem byer, Geitmyra matkultursenter for barn som hadde arrangementer for barnehager i tre regioner, Coop Nordland og en rekke lokale samarbeidspartnere.

Grunnet endrede vilkår var 2023 siste året Økologisk Norge fikk støtte fra Landbruksdirektoratet til å gjennomføre Økouka. Økologisk Norge vil derfor integrere Økouka i det øvrige organisasjonsarbeidet i større grad i 2024. Med det ble også den tidligere styringsgruppa avvirket, men de samme organisasjonene blir med videre i en samarbeidsgruppe som står for enkelte arrangementer, felles koordinering og markedsføring. Are Einari Björklund Skau er prosjektleder. Landbruksdirektoratet, Coop Mega og Økologisk Norges aktivitetsfond finansierer prosjektet sentralt, sammen med Statsforvalteren, Fylkeskommunen og flere andre bidragsytere lokalt.

Småskala grønnsaksproduksjon og andelslandbruk

Økologisk Norge deltar aktivt i flere samarbeidsprosjekter med småskala grøntproduksjon og andelslandbruk som tema.

URBANFARMS – bærekraftig matproduksjon i urbane strøk

Prosjektet URBANFARMS – bærekraftig matproduksjon i urbane strøk, ledet av NIBIO, der Økologisk Norge har vært medvirkende siden oppstarten i 2019, ble avsluttet tidlig på sommeren 2023. Økologisk Norge bidro i 2022 til at forskerne i prosjektet kunne sende ut en spørreundersøkelse til alle andelslandbruk i Norge, med flere, der det ble kartlagt forskjellige motivasjoner, erfaringer og vurderinger av det å være med i et andelslandbruk. Forsker Anna Milford og Alexandra Devik skrev rapporten «Grønnsaker i fellesskap – Resultat fra spørreundersøkelse med medlemmer av norske andelslandbruk» om svarene fra denne spørreundersøkelsen. 390 andelshavere fra 45 forskjellige andelslandbruk svarte og et av de funnene som var veldig positive var at nesten 80 prosent svarte at de opplevde økt livskvalitet av å være med i et andelslandbruk. Rundt 40 prosent sa de hadde fått bedre fysisk helse og 50 prosent hadde fått bedre psykisk helse av å være med i et andelslandbruk. Det viser at det sosiale aspektet ved andelslandbruk har stor verdi i tillegg til grønnsakene. Rapporten ble publisert i 2023.

Prosjektet ble avsluttet med en sluttkonferanse på Økern portal der de forskjellige resultatene ble presentert og diskutert. Som en del av sluttkonferansen fikk deltakerne omvisning av Ureist på taket til Økern portal, der de blant annet har et samdyrkelag (andelslandbruk) for medlemmer i området. Deretter gikk reisen til Linderud gård hvor man fikk høre om hvordan de forskjellige aktørene der jobber med urbant landbruk, sosiale fellesskap og arbeid

for ungdommer. Linderud andelsgård er største aktør. Norges forskningsråd (BIONÆR) finansierte prosjektet. *Prosjektnettside: Bønder og byen: Økt verdiskaping og bærekraft gjennom optimalisert ressursbruk i byer og bynære områder (URBANFARMS) - Nibio. Egen side: Nytt liv til landbruket - Andelslandbruk.*

Robust småskala grønt

Prosjektet Robust småskala grønt ledes av Bondens marked og jobber med veiledning og kunnskap for at flere skal velge å etablere markedshager som dyrker småskala grønnsaker i Norge som næring. Økologisk Norge har vært samarbeidspartner siden begynnelsen på dette arbeidet og har de to siste åra samarbeidet om en felles nasjonal nettverkssamling gjennom andelslandbruksprosjektet. I 2023 hadde Økologisk Norge ikke egne midler til andelslandbruksarbeidet, så vi fikk i oppgave fra Bondens marked å arrangere den nasjonale nettverkssamlinga på vegne av prosjektet, i samarbeid med Statsforvalteren i Oslo og Viken samt resten av prosjektgruppa.

Nettverkssamlinga i 2023 fant sted 20.-22. oktober på Fokhol gård ved Hamar. Tema for samlinga var frøproduksjon og sortsvalg med blant annet et foredrag ved Solhatt økologiske hagebruk og omvisning på Alm østre, der Solhatt har sine produksjonslokaler. Nettverkssamlinga varte over to dager og bønder og drivere fra andelslandbruk og markedshager fra hele landet deltok, totalt rett under 60 personer. Deltakerne var svært engasjerte og delte erfaringer med hverandre.

Landbruksdirektoratet finansierer prosjektet over potten: Nasjonale tilretteleggingstiltak i landbruket (NT). Prosjektnettside: Markedshager Norge

Kompetanse nye bruk og brukere

Prosjektet Kompetanse NB er et samarbeid mellom Økologisk Norge, Norsøk (prosjekteier og leder) og NLR. Prosjektet henvender seg til nye økologiske produsenter eller eksisterende produsenter som ønsker å legge om til økologisk produksjon. Høsten 2023 holdt vi en webinarserie med seks webinarer med introduksjonstemaer til økologisk landbruk som: «Hvorfor trenger vi et aktivt vekstskifte», «prinsipper for økologisk plantevern», «næringsforsyning og gjødsel», og «markedsmuligheter». Rundt 60 personer deltok på webinarserien og i underkant av 20 av disse møttes til en todagers fysisk samling på Opaker gård i begynnelsen av 2024. Dette prosjektet går videre i 2024.

Landbruksdirektoratet finansierer prosjektet over potten: Nasjonale tilretteleggingsmidler i landbruket (NT). Prosjektnettside: Nettverksbygging og kunnskapsutveksling ved omlegging til økologisk produksjon - Prosjekter - Norsøk (norsok.no)

Styrk småskala grønt

Prosjektet Styrk småskala grønt, med Telemarksforskning som prosjekteier, har vokst ut av arbeidet i Robust småskala grønt. Hovedtiltakene i prosjektet er forskning- og kartlegging. Forskere fra Telemarksforskning, Universitetet i Sørøst-Norge og NIBIO jobber sammen med Statsforvaltere i utvalgte regioner, Økologisk Norge, faglagene og Bondens marked med å få mer informasjon om hvordan småskala grønnsaksprodusenter kan lykkes med salg av produktene sine. Valg av salgskanaler og produsentsamarbeid er spesielt aktuelle temaer. Forskerne gjennomførte de fleste intervjuene i 2023, mens arbeidsgruppene planlegger regionale arbeidsmøter og annet videre arbeid som skal skje i prosjektperioden. Økologisk Norge har bidratt til planleggingen av arbeidsmøter i Oslo og Viken. Dette prosjektet fortsetter i 2024 der Økologisk Norge har en større rolle.

Landbruksdirektoratet finansierer prosjektet over potten: Utviklingstiltak innen økologisk landbruk. Prosjektnettside: STYRKer småskala økologisk grønt | Telemarksforskning.

Alexandra Devik er leder for prosjektavdelinga og har representert Økologisk Norge i disse samarbeidene.

Landsstyret 2023

Stina Mehus
(Oslo/Akershus)
Styreleder

Anne Katrine Jensen
(Møre og Romsdal)
Nestleder

Arve Lian
(Sør-Trøndelag)
Styremedlem

Eric Brinkhof
(Innlandet, Biodynamisk forening)
Styremedlem

Gabriele Brennhagen
(Rogaland)
Styremedlem

Cathrine Andersen
(fra mai 2023)
Ansattes representant

Lotte Shephard
(til mai 2023)
Ansattes representant

Ane Johnsen
(til februar 2023)
Ansattes representant

Elin Kristoffersen
(Nord-Norge)
1. vara

Jostein Hertwig
(Stockholm)
2. vara

Juliane Josephsen
(Agder)
3. vara

Annikken Jøssund
Vara for ansattes representant

Landsstyrets beretning

Virksomhetens art

Økologisk Norge er en ideell og frittstående organisasjon for alle som vil styrke økologisk produksjon, forbruk og samfunnsutvikling i Norge. Som en partipolitisk uavhengig, landsdekkende medlemsorganisasjon for produsenter og forbrukere har Økologisk Norge aktive fylkes- og lokallag og et hovedkontor i Oslo. Økologisk Norge er den eneste organisasjonen i landet som arbeider utelukkende for å fremme økologisk produksjon og forbruk gjennom politisk påvirkning, informasjon og kommunikasjon. I tillegg arbeider Økologisk Norge praktisk for å styrke økologisk produksjon fra jord til bord, spre økologisk matglede og gir ut magasinet Ren Mat.

Økologisk Norge ble dannet i år 2000 og finansieres av offentlige midler (41 prosent), medlemskontingenter og private kilder. Organisasjonen hadde ved utløpet av 2023 4391 medlemmer og magasinet Ren Mat hadde 1940 abonnenter.

Styrets arbeid

Styret har hatt 11 styremøte i løpet av 2023 og 22 møter i løpet av landsmøteperioden 2022-2024. I landsmøteperioden har landsstyret behandlet 48 saker.

Fortsatt drift

Forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet for 2023 er satt opp under denne forutsetningen.

Arbeidsmiljø og ansatte

Økologisk Norge har internkontroll for helse, miljø og sikkerhet. Økologisk Norge hadde ved slutten av året 2023 18 ansatte i hel- og deltidsstillinger. Til sammen

ble det utført 16,22 årsverk. Sykefraværet var i 2023 på 10,35 prosent.

Likestilling

Økologisk Norge etterstreber kjønnsmessig balanse. I sekretariatet var det ved slutten av 2023 tre menn og femten kvinner. Landsstyret hadde to menn og fire kvinner.

Miljørapportering

Økologisk Norge har i 2023 sagt opp Miljøfyrtårnsertifiseringen grunnet merarbeid og merkostnader, men følger fortsatt retningslinjene som kommer av denne sertifiseringen. Den største miljøpåvirkningen skjer gjennom reisevirksomhet. Organisasjonen etterstreber mest mulig miljøvennlige reisemåter og miljøvennlige handlingsalternativer, blant annet ved innkjøp av økologiske varer der dette er mulig.

Økonomisk situasjon

Det er styrets oppfatning at det fremlagte årsregnskapet gir tilfredsstillende informasjon for å bedømme organisasjonens stilling og resultat. Det er heller ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets slutt som påvirker dette. I 2023 gikk organisasjonen med et budsjettert underskudd, totalt på 1 048 904 kroner. Underskuddet er knyttet til en finansieringsstrategi organisasjonen har arbeidet med for å oppnå økte inntekter, og har inkludert økning av ressurser knyttet til kommunikasjon, og inntektsbringende arbeid. Strategien ble i 2023 avsluttet. Samlet er formålskapitalen ved utgangen av 2023 kroner 1 688 710. Økologisk Norge har ingen pantegjeld.

Oslo, 31. mars 2024

Stina Mehus

Stina Mehus
Styreleder

Anne Katrine Jensen

Anne Katrine Jensen
Nestleder

Gabriele Brennhagen

Gabriele Brennhagen
Styremedlem

Arve Lian

Arve Lian
Styremedlem

Eric Brinkhof

Eric Brinkhof
Styremedlem

Cathrine Andersen

Cathrine Andersen
Ansattes representant

Regnskap

AKTIVITETSREGNSKAP Økologisk Norge

ORGANISASJONENS INNTEKTER OG KOSTNADER	NOTE	2023	2022
ANSKAFTEDE MIDLER			
Medlemsinntekter	1	2 137 932	2 134 643
<u>Tilskudd</u>			
<i>Grunnstøtte og prosjektstøtte LMD</i>		2 819 970	3 002 000
<i>Prosjektstøtte Landbruksdirektoratet</i>		4 217 392	7 454 779
<i>Mva-kompensasjon</i>		997 002	915 547
<i>Tilskudd Viken Fylkeskommune</i>		198 328	-
<i>Tilskudd Oslo Kommune, Urbant Landbruk</i>		-	50 000
<i>Tilskudd Kristiansando kommune, skolehager</i>		-	567 867
Offentlige tilskudd	2	8 232 692	11 990 193
<i>Sparebankstiftelsen DNB</i>		6 734 847	3 754 210
Andre tilskudd	3	6 734 847	3 754 210
Sum tilskudd		14 967 540	15 744 403
Innsamlede midler, gaver m.v.		17 965	1 000
<u>Opptjente inntekter fra operasjonelle aktiviteter</u>			
<i>Salg / deltakeravgifter / div annonser og sponsor</i>		146 904	169 733
<i>Honorarer og oppdrag</i>		183 176	703 222
<i>Abonnement Ren Mat</i>		839 350	793 703
<i>Annonser Ren Mat</i>		417 894	557 835
- som oppfyller organisasjonens formål	4	1 587 324	2 224 493
Sum opptjente inntekter fra operasjonelle aktiviteter		1 587 324	2 224 493
Finans og investeringsinntekter		8 014	343
Sum anskaffede midler		18 718 774	20 104 882
FORBRUKTE MIDLER			
<u>Kostnader til anskaffelse av midler</u>			
Kostnader til innsamling av midler		-	-
<i>Medlemsregister og verving</i>		-	246 708
<i>Abonnementshåndtering Ren Mat</i>		-	160 200
<i>Finansieringsstrategi</i>		1 020 525	-
<i>Annonseprovisjon Ren Mat</i>		-	137 030
Andre kostnader til anskaffelse av midler		1 020 525	543 938
Sum kostnader til anskaffelse av midler	5	1 020 525	543 938
<u>Kostnader til organisasjonens formål</u>			
<i>Overføringer til andre partnere i Norge</i>		1 500 000	1 407 412
<i>Overføringer og støtte til lokal- og regionlag</i>		459 000	504 983
Gaver, tilskudd, bevilgninger til oppfyllelse av formål	5	1 959 000	1 912 395
tkostnader:		4 385 493	5 806 950
<i>Prosjekt - Øko-demo</i>		-	1 120 294
<i>Prosjekt - Åpen økologisk gård</i>		-	230 870
<i>Prosjekt Andelslandbruk</i>		(58 182)	501 565
<i>Prosjekt - Unge Bønder</i>		-	351 203
<i>Prosjekt - Verpefor til høns</i>		-	320 400
<i>Klimamat</i>		144 328	-
<i>Økouke</i>		406 535	1 015 235
<i>Skolehager DNB</i>		2 326 232	1 864 245
<i>Skolehager andre</i>		-	403 139
<i>Biomangfold</i>		1 566 579	-
<i>sjon / politisk arbeid:</i>		4 536 783	4 616 434
<i>Ren Mat (utenom ab/annonser)</i>		2 489 992	2 678 545

Økologisk Norge

Org nr. 982 512 069

Side 1

Ansatte

Markus Hustad
Daglig leder

Kjersti Skar Staarvik
Redaktør i Ren Mat

Anette Schive
Redaksjonsmedarbeider (ny)

Anna Matthews
Org.- adm. avdelingsleder

Are Einari Björklund Skau
Organisasjonsrådgiver

Cathrine Andersen
Administrasjonsrådgiver

Cathrine Røsseland
Kommunikasjonsleder

Malin Longva
Kommunikasjonsrådgiver

Marit Grinaker Wright
Kommunikasjons- og fagrådgiver

Alexandra Devik
Prosjektavdelingsleder

Annikken Jøssund
Prosjektleder i Skolehageprosjektet

Kirsten Martinsen
Skolehageprosjektet (ny)

Marthe Norderhaug
Skolehageprosjektet (ny)

Steffen Kirkebæk
Skolehageprosjektet (ny)

Kari Marte Sjøvik
Prosjektleder i Landbrukets økoløft (ny)

Elin Romo Grande
Landbrukets økoløft

Ida Barratt-Due Solum
Prosjektleder i Biomangfoldprosjektet

Mathilde Prestbakmo Ekeland
Biomangfoldprosjektet

Ane Johnsen
Skolehageprosjektet

Inge Lindseth
Fagrådgiver

Kristine Stange
Landbrukets økoløft

Lotte Shephard
Redaksjonsmedarbeider i Ren Mat

Mari Jensen Aas
Klimamat og Landbrukets økoløft

Marthe Guttulsrød
Landbrukets økoløft

Runa Mossefinn Gidske
Landbrukets økoløft

Årets meitemark

Hederspris 2023

Kari Gåsvatn

Gjennom sitt over femtiårige virke som journalist, kommentator, skribent og forfatter har Kari Gåsvatn gitt et allsidig bidrag til meitemarkens fremme. Hun har formidlet kunnskap, kjærlighet og et gnistrende engasjement for mat, landbruk, politikk og mangfoldet av alt som vokser og lever til de brede lag gjennom flere tiår.

Kari Gåsvatn har sine røtter på et bruk i Rindal kommune. Nå blomstrer engasjementet i Berlin hvorfra kunnskap og erfaringer fra strømninger i land som ligger foran oss bringes videre som vitamininnsprøytninger og energipåfyll til det norske ordsiftet, med ønske om det «beste for norske bønder og bønder over hele kloden, fordi vi trenger dem både for å få ekte, ærlig mat og for å stabilisere klimaet og bevare artsmangfoldet».

Gjennom avisa Nationen har Kari bragt fortellinger og fakta om gift i landbruket, maktstrukturer, jordhelse, dyrevelferd og økologisk landbruk frem til mange av de som kanskje aller mest trenger å høre andre perspektiver på norsk matproduksjon. Perspektiver som inntil nylig var «ikke-tema» i Norge, men som ved hjelp av blant andre Karis nitidige innsats har grepet interessen til stadig flere de siste årene.

Kari Gåsvatn kjemper med både spalter og spade – med egne handlinger og erfaringer som foregangseksempler. Hennes liv og virke handler om opplysning, bevisstgjøring og nyansering av en ofte ensopret offentlig debatt, men vel så mye om motmakt mot matmakt.

Mat er politikk, mat er makt, mat er liv og mat er død – derfor er journalistikk, formidling og handling som grunner i et stødig, glassklart verdisyn livsviktig i kampen mot ensretting og monokultur i by og land, natur og kultur.

Kari Gåsvatn har gjennom sitt livsverk gitt et betydelig og mangfoldig bidrag til å fremme meitemarkens trivsel og utbredelse i Norge og resten av verden. Hun kan med rette kalle seg Hedersmeitemark.

Styret i Økologisk Norge gratulerer med utmerkelsen!

Stina Mehus, styreleder

Anne Katrine Jensen, nestleder

Økologisk Norge

Grønlandsleiret 31, 0190 Oslo
Telefon 24 12 41 00

facebook.com/okologisk
Instagram @okologisknorge

info@okologisknorge.no
www.okologisknorge.no

Forsidefoto: Malin Longva
Design: Bielke&Yang

Øvrige foto: Alexandra Devik, Anja
Eilertsen, Annabell Pfluger, Elin R.
Grande, Juliane Josephsen, Kari M.
Sjøvik, Malin Longva, Mari J. Aas,
Nadín Martinuzzi